

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quibus modis dicitur esse Deus in rebus. A

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Apostolus, ex ipso, & per ipsum, & in ipso. Ex ipso dicens, propter patrem: per ipsū, ppter filium: in ipso, propter spiritum S. Vigilanter autē attende, ne quia patrem volens intelligi dixit ex ipso, sic intelligas omnia esse à patre, vt neges oīa esse ex filio, vel ex spiritu sancto, cum ex patre, & p patrē, & in patre omnia esse sane dici possunt: similiter de filio, & de spiritu sancto dicendum est.

Quod non omnia que ex Deo sunt, etiam de ipso sunt: sed econuerso. F

ILLVD etiam hic annectendū est, quod nō oīa quæ dicuntur esse ex Deo, etiam de ipso esse dici debeant. Quia, vt ait Aug. in lib. de natura boni. *Ca. 27 to. 6. August.* Non hoc significat penitus ex ipso, quod de ipso. Quod enim de ipso est, potest dici esse ex ipso: sed non omne q̄ ex ipso est, potest dici esse de ipso, quia non est de sua substantia. Et ex ipso n. sunt cælum & terra, quia ipse fecit ea: non autem de ipso, quia non de substantia sua. Sicut aliquis homo si generat filium, & faciat domum, & ex ipso est filius, ex ipso est & domus: sed filius de ipso, domus ve o de terra & ligno, non de ipso.

Quæ dicta sunt summam colligit. G

Ex præmissis apertum est, quod in Dei cognitione siue præsentia sunt, scilicet bona & mala: sed non omni modo sunt ibi mala, quo bona: & q̄ in Deo, bona tātum sunt, sicut ex ipso, & per ipsum, non mala. Et ex eo quo sensu hæc accipienda sint, assignatum est. Et quod de ipso nō dicitur esse p̄prie, quod aliud est ab ipso. Ex ipso autem esse dicuntur omnia, quæ eo authore sunt.

QVIBVS MODIS DICATUR DEVS
esse in rebus.

DISTINCT. XXXVII. A

ET quoniam demonstratū est ex parte, quomodo omnia dicantur esse in Deo, addendū videtur

O 4 tur

tur hic, quibus modis dicatur Deus esse in rebus, si tamen id humana mens vel ex parte dignè valeat cogitare, vel lingua sufficiat eloqui. Sciendū ergo est q̄ Deus incommutabiliter semper in se existens, præsentialiter, potēcialiter, essentialiter est in omni natura siue essentia sine sui definitione, & in omni loco sine circūscriptiōe, & in omni tēpore sine mutabilitate. Et præterea in sanctis spiritib⁹ & animab⁹ est excellentius, scil. per gratiam inhabitans: & in homine Christo excellentissimè in quo plenitudo diuinitatis corporaliter inhabitat, vt ait Apost. In eo n. Deus habitauit, non per gratiam adoptionis, sed per gratiā vnionis. Ne autem ista (quia capacitatē humanæ intelligentiæ excedūt) falsitatis arguere aliqui præsumāt, sanctorum auctoritatibus munienda mihi videntur. B. Gregorius super Cant. inquit: Licet Deus communi modo omnib. rebus in sit præsentia, potentia, substantia: tamē familiariori modo per gratiā dicitur esse in illis, qui mirificentiam Dei acutius & fidelius considerant. De hoc enim eodem August. ad Dardanum in li. de præsentia Dei ait: Cum Deus sit natura incorporea & incommutabiliter viuā, æterna stabilitate in seipso manens, totus adest rebus omnibus, & singulis totus: sed in quibus habitat, habent eum pro suæ capacitatis diuersitate, alii amplius, alii minus: quos ipse sibi dilectissimū tēplum gratia suę bonitatis ædificat. Hilarius quoq; in lib. 8. de Trin. apertissime docet, Deum vbiq; esse, Deus, inquit, immēse virtutis viuēs potestas, quæ nusquam nō adfit, nō desit vsquā, sed omnē per sua edocet, vt vbi sua sint, ipse esse intelligatur. Nō autē corporali modo cū alicubi sit, nō etiā vbiq; esse credatur, cum & in omnibus esse nō desinat. Ambr. in 1. de spiritu s. spiritum sanctū pbat non esse creaturā: quia vbiq; est, quod est, propriū diuinitatis: ita dicēs. Cū omnis creaturā eer-

Glossa ordinaria ad habent in fine, cap. 5. Cantorum. Quo abiit. Tom. 2. epistol. 57. ante medium.

Non longè ad medium libr. 8. Hilarius.

Amb. ca. 7. in princ.

tis n
aud
bet
& in
uin
Don
terr
cōpl
re d
repl
toti
ribu
vbic
liter

II
grat
habi
plur
ait: C
ped
bita
tem
strie
nus
est, c
totu
la ac
cula
nor
liis i
sing
ta &
tus,
bita
& hi

tis

tis nature sit circūscripta limitib⁹, quomodo quis audeat creaturā appellare spiritum S. qui non habet circūscriptam determinatāque virtutē, quæ & in omnibus, & ubiq; semper est: quod utiq; diuinitatis & dominationis est propriū. Idē in eod. Domini est omnia complere, qui dicit: Cælum & terram ego cōpleo. Si ergo Dominus est qui cælum cōplet & terrā, quis ergo potest spiritum S. iudicare dominationis & diuinæ potestatis exortē, qui repleuit orbem? & quod pl⁹ est, repleuit & Iesum, totius mundi redemptorem? Ex his aliisque pluribus autoritatibus aperte monstratur, q̄ Deus ubique in omni creatura essentialiter, præsentialiter & potentialiter est.

Quod in sanctis non modo est, sed etiam habitat, qui non ubicunque est habitat.

B

IN sanctis vero etiam habitat, in quibus est per gratiam: non n̄ ubicūque est, ibi habitat: vbi verò habitat, ibi est. In solis bonis habitat, qui sunt templum eius, & sedes eius. Vnde per Esaiam Domin⁹ ait: Cælum mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum, q̄a in electis qui sunt cælum, habitat De⁹ & regnat, qui eius voluntati deuoti obtemperāt: malos vero qui sunt in terra, iudicii districtione calcāt. Vnde in li. Sapiēt. dicitur: Thronus sapientiæ anima iusti, quia in iustis specialius est, quam in aliis rebus: in quibus tamen omnib⁹ totus est, quemadmodū anima, ait Aug. in epistola ad Hieron. de origine animæ, per omnes particulas corporis tota adest simul, nec minor in minoribus, nec maior in maioribus: sed tamen in aliis intensius, & in aliis remissius operatur, cū in singulis particulis corporis essentialiter tota sit. Ita & Deus cum sit in omnibus essentialiter ac totus, in illis tamen plenius esse dicitur quos inhabitat, i. in quib. ita est, vt faciat eos templum suū: & hi tales cū eo sunt iā ex parte, sed in beatitudine

Lib. 8. ca. 7. paulo inferius.

Hieron. 13. d.

Esa. 66. a.

Aug. 10. 2. epist. 28. non loqe à princ.

O 5 . per-